

گروه زبان و ادبیات فارسی

دانشکده زبان

دانشگاه: صلاح الدین

درس : ادبیات عامیانه – کارشناسی ارشد

نام استاد: د. سنا حسن حسین

سال تحصیلی: ۲۰۲۳ – ۲۰۲۴

برنامهٔ درسی

Course Book

نام درس	ادبیات عامیانه – کارشناسی ارشد
نام استاد	سنا حسن حسین
گروه / دانشکده	فارسی – زبان
ارتباط با استاد	۰۷۵۰۴۰۶۷۶۸۷
تعداد واحد درسی	۳ ساعت
ساعات حضور استاد در هفته	۳۰ ساعت
کد درس	
پرو فایل استاد	https://sites.google.com/a/su.edu.krd/sana-hassan-hussein
کلمات کلیدی	فرهنگ عامه، ادب عامه، سنت، داستان، شعر، زبان.
۱) شناخت کلی: بدیهی است که قلمرو فولکلور علاوه بر ادبیات شفاهی و آداب و رسوم و باورهای عامه، تمامی علوم، هنرها، تکنیک‌ها، صنایع تولیدی مردم را نیز در بر می‌گیرد. امروزه شناخت فولکلور و به بیانی گردآوری و تدوین فرهنگ عامیانه گستره فراوانی یافته است و محققان، علاوه بر مطالعه قصه‌ها، ترانه‌ها، مثل‌ها، باورداشت‌های عامیانه و غیره، حوزه خود را گسترش داده و مسائل قوم‌شناسی و تیره‌شناسی و به طور کلی حوزه علوم اجتماعی را نیز مورد توجه قرار داده‌اند. لذا ادبیات عامه و تحقیق در آن علاوه بر داشتن جنبه تفنن و سرگرمی، می‌تواند مخاطب را در درک درست مطالعات غیر ادبی نیز یاری کند و افق تازه‌تری پیش چشم او قرار دهد.	
۲) هدف از این درس: کهن‌ترین توجیهی که از کیفیت آفرینش و ایجاد طبیعت و انسان شده، به صورت افسانه‌ها و اساطیر بوده است. حتی احکام و دستورهای خدایان نیز نخست در قالب افسانه‌ها به افراد ابلاغ می‌شد. و از آنجا که ادبیات عامه به عنوان یکی از راه‌های ابراز وجود و احساسات و آرزوهای انسان، قرن‌ها پیش از آغاز زندگی تاریخی بشر پدید آمده است.. از همین رو تنها روزنه نورانی و پرتو روشنگری است که به تاریخ خانه قرون و اعصار قبل از تاریخ می‌تابد. به نحوی که تنها راه برای پی بردن به آداب و رسوم و سنن و عقاید دینی و اجتماعی اقوام و قبایل ماقبل تاریخ، روان‌شناسی تیره-های باستانی و به طور کلی اطلاع یافتن از ازمنه قدیم و تمایلات اقوام آن روزگار مطالعه ادبیات عامه است. این درس روزنه‌ای است برای شناخت فرهنگ و ادبیات عامه، انواع آن و تحولات و تأثیرات آن بر زندگی آدمی در طول تاریخ.	
۳) وظایف دانشجو: در این درس دانشجویان موظفند تا با توجه به سرفصل‌ها و دروس ارائه شده در پی یافتن نمونه، تحلیل متون و نقد آن باشند.	

۴) روش تدریس : درس ادبیات عامه به صورت نظری و به روش توصیفی - تحلیلی ارائه می گردد.
۱۴.ارزشیابی درس: روش ارزیابی با توجه به سیستم آموزش تکمیلی، آزمون میان ترم و نهایی، ارائه سمینار از سوی دانشجویان و نیز نگارش مقاله مروری می باشد.
۶) نتایج آموزش این درس: در پایان ترم دانشجویان می تواند شناخت وسیع تری از تحلیل متون داستان و غیر داستان عامه داشته باشند.
۷) منابع مورد نظر: ادبیات فولکلور ایران، پیری سیپک، ت: محمد اخگری، سروش: ۱۳۸۹. فرهنگ عامه، د. حسین پاوری، آذر ، ۱۳۸۸. ادبیات عامیانه ایران، د. محمدجعفر محجوب، چشمه، ۱۳۸۶. نظریه های فرهنگ عامه، دومینیک استریناتی، ت: ثریا پاک نظر، سروش، ۱۳۹۲. زمستان در فرهنگ مردم کرد، هاشم سلیمی، سروش، ۱۳۸۱. درباره قصه های اسطوره ای، مینو امیرقاسمی، مرکز، ۱۳۹۱. و کتاب و مقاله های مرتبط.
۸) نمونه سؤالات امتحانی: - ادبیات عامیانه چه نوع ادبیاتی است؟ - فرهنگ چگونه می تواند مصالح خود را بر جمع اعمال کند؟ - منشا پیدایش ضرب المثل ها چیست و آیا همیشه حامل جنبه مثبت هستند؟ - چرا گفته می شود ترانه ها، ظرفیت بالایی برای طرح مسائل گوناگون دارند؟ - سنت های مادی و رفتاری در فرهنگ عامیانه را شرح دهید؟ - گونه های ادبیات عامیانه را نام برده، بنویسید اشعار عامیانه چه جایگاهی در این نوع ادبیات دارند؟ - ضمن توضیح ساختار معنایی لالایی ها، توضیح دهید چرا لالایی ها اهمیت دارند؟
۹) ملاحظات همکار: کلیه تماس های دانشجویان در ساعات غیر حضور در دانشگاه پاسخ داده می شود و پاور پوینت تمام درس ها و مقالات مرتبط از طریق ایمیل برای دانشجویان ارسال می گردد.

نیمسال دوم (۲۰۲۴/۲/۱۸ - ۲۰۲۴/۶/۲۷) ۱۴ هفته

(برگزاری کلاسها + امتحان)

۱۴ هفته	۱	هفته نخست	کلیات و مبانی ادبیات عامه. سیر مطالعات فولکلور در جهان و ایران.
	۲	هفته دوم	فرهنگ عامه و انواع سنت‌های آن.
	۳	هفته سوم	ادبیات عامه و انواع گونه‌های آن. مشخصه‌های ادبیات عامه.
	۴	هفته چهارم	ادبیات غیر داستانی و انواع آن.
	۵	هفته پنجم	تحلیل و بررسی ضرب‌المثل‌ها.
	۶	هفته ششم	تحلیل و بررسی ترانه‌های عامیانه.
	۷	هفته هفتم	تحلیل و بررسی لایه‌ها.
	۸	هفته هشتم	ادبیات داستانی عامه و انواع آن.
	۹	هفته نهم	تحلیل و بررسی افسانه‌ها.
	۱۰	هفته دهم	تحلیل و بررسی قصه‌های جادویی.
	۱۱	هفته یازدهم	تحلیل و بررسی قصه‌های اسطوره‌ای.
	۱۲	هفته دوازدهم	بررسی و تطبیق ادبیات عامه فارسی و کوردی و سایر ملل.
	۱۳	هفته سیزدهم	ادبیات عامه و تحولات اجتماعی و سیاسی.
	۱۴	هفته چهاردهم	نظریه‌های مربوط به ادبیات عامه.
	۱۵		امتحان پایان ترم
	۱۶		تجدید نظر و جواب اعتراضات